

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Lapin osaavan työvoiman saatavuuden toimenpidesuunnitelma **TOIMENPIDEKORTIT**

KOHTAANTO	HAASTEET Rekrytointiongelmien ovat yleistyneet ja laajentuneet uusille toimialoille ja ammatteihin Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa toisiaan Uusia työmahdollisuuksia syntyy kaikille toimialoille elinkeinoelämän elpymässä pandemian jäljiltä Ammatillinen ja alueellinen liikkuvuus on vähäistä Lapin työikäisen väestön määrä ei tule riittämään työvoimatarpeisiin huomioiden eläköitymiset ja elinkeinoelämän näkymät Työllistyminen on haasteellista osalle työttömistä työnhakijoista Työelämän muutos haastaa perinteiset työntekemisen tavat ja muodot Yritykset ja työnantajat kokevat tarvitsevansa uudenlaista rekrytointiosaamista Nykyinen sosiaaliturva ei aina kannusta rahallisesti työntekoon
Kohderyhmä: Työikäinen lappilainen I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> • Liikkuvuusavustuksen ja työasuntovähennyksen laajentaminen • Elämisen kustannusten kompensatit väestötappioalueen asukkaille (matkat, polttoaineet, asuminen, syrjäseutulisät) • Lisää kunnilta "porkkanoita" osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseen, esim. vauvaraha 	
Kehitetään uusia keinoja työvoimapotentialin hyödyntämiseen ja vaikutetaan palveluvalikoimalla (mm. moniosaajuus, sesonkitöiden yhdistäminen, vaihtoehtoiset työntekemisen tavat osa-/etä-/täsmätyökykyisille, ratkaisut osatyöhaluisille ja työvoiman ulkopuolella oleville)	
Pidennetään työuria, huomioidaan paremmin ikäännytyn työvoima ja edistetään eläkeläisten osallistumismahdollisuuksia työelämään (uuden ohjelmakauden rahoitus, hankinnat)	
Kehitetään TE-palveluja: työnvälitystä, osaamisen kehittämistä ja työhön kuntoutumista (koko palveluvalikoima käytössä, viestintä ja saavutettavuus) sekä palvelujen yhteen koordinoitua	
Parannetaan heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työelämäedellytyksiä (uuden ohjelmakauden rahoitus, hankinnat)	
Tuetaan työllistymistä työkykyohjelmalla	
Kehitetään työkyvyn tunnistamiseen liittyviä palveluja liittyen mm. hyvinvointiohjelmaan ja työkykyohjelmaan	
Integroidaan työnhakijoita paremmin työelämään työttömyysjakson jälkeen (esim. mentorointi, jatkuva oppiminen, osaamisen kehittäminen)	
Motivoidaan työn tekemiseen ja polkuun osa-/määräaikaisesta työstä kokoaikaiseen/vakituisen työhön	
Lisätään yhteistyötä yksityisen työnvälityksen kanssa (työnvälitys, osaamisen tunnistaminen, valmennukset ym.)	
Nuoret, opiskelijat, kv-opiskelijat I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> • Oppisopimuskoulutuksen uudistaminen ja käytön tehostaminen • Kansainvälisten opiskelijoiden lupakäsittelyjen ja tutkintojen hyväksilukujen sujuvoittaminen • Opintolainan "kuittaus" töihin tulevalle paluumuuttajalle 	
Integroidaan valmistuvat nuoret paremmin ja nopeasti työelämään uran alussa: työnhakuvalmiudet, tuki urapolulle, työelämäohjaus	
Kehitetään lappilainen harjoittelumalli: kiinnitetään opiskelijat Lapin työelämään harjoittelun kautta	
Luodaan työnantajille kannustinmalli nuorten työllistämiseen	
Luodaan urapolkuja sesonkityön kautta, tehdään sesonkityön suunnitelma yritysten kanssa	
Kehitetään koulutuksia yrityslähtöisesti, jotta valmistuvat olisivat suoraan jo valmiimpia töihin	
Tuetaan oppilaitosten opiskelijoiden kasvavia tuen tarpeita esim. kieli, kulttuuri, yhteisö	
Kehitetään oppilaitosten välisiä sujuvia siirtymiä	
Poistetaan koulutusopimuksen vastikkeettomuus	
Ulkomaalaiset: kv-rekrytointi, maahanmuuttajat I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> • Oleskelulupaprosessien sujuvoittaminen • Lupamenettelyn kehittäminen (Talent Boost -ohjelma) • Saatavuusharkinnan ohituskaista aloille, joissa työvoimapulaa • Kuntien aktivointi kiintiöpakolaisten ottamisessa kuntaan • Alueellisten työlupalinjausten päivittäminen puolivuositain 	
Otetaan jo täällä olevien kv-osaajien potentiaali hyötykäyttöön (monialainen tiedottaminen ja markkinointi, työkokeilu- ja harjoittelumahdollisuudet, Talent Hub -toiminta)	
Toteutetaan valtakunnallista Talent Boost-tiekarttatyötä Lapin tiekarttana	
Luodaan yritysten kanssa kansainvälisen rekrytinnin alueellinen toimintasuunnitelma, jota hyödynnetään mm. täsmärekrytinnissa, huomioiden asettautumispalvelut	

Valmennetaan työelämää ulkomaalaiseen työvoimaan: johtaminen, esimiestyö, työyhteisö
Integroidaan maahanmuuttajataustaiset osaajat paremmin osaksi työyhteisöä, lisätään työelämän monimuotoisuutta (esim. työyhteisökoulutukset)
Lisätään maahanmuuttajien yrittäjyyttä (tiedon lisääminen kevyt-/yrittäjänä toimimisesta, selko/monikieliset yrittäjyyskoulutukset ja -infot. oma/selkokielinen ohjaus)
Luodaan Lapille oma alueellinen monitoimija-alusta ulkomaalaisen työvoiman kohtaantoon
Hyödynnetään jo olemassa olevia monitoimija-alustoja (esim. Ohjaamo, Osaamo) ulkomaalaisen työvoiman kohtaannon edistämiseksi, joihin varmistetaan riittävä osaaminen maahanmuuttajien palvelemiseen
Kehitetään maahanmuuttajien työhön ohjaamista (matalan kynnyksen TNO-palvelut, rekrytointi ja valmennuspalvelut)
Tuetaan työllistymistä työnhakuvalmennuksilla, henkilökohtaisesti tai ryhmän avulla omakielisesti
Madalletaan kielitaitovaatimuksia joillakin aloilla ja alojen koulutuksessa (täsmäkielitaito)
Osaajat muualta Suomesta Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> Kaksoiskuntalaisuuden selvittäminen ja pilotointi Lapin alueella (monipaikkaisuus ja etätyö) Liikenneyhteyksien sujuvoittaminen, esim. Oulu-Tornio-välille
Toteutetaan uusia ketteriä pilotteja osaajien löytämiseksi
Tehdään yhteistyötä muiden alueiden oppilaitosten kanssa aloilla, joihin ei ole Lapissa koulutusta
Madalletaan työpaikkailmoitusten vaatimusta Lapin toimijoiden ja alueen tuntemuksesta
Työnantajat, yritykset Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Kehitetään ja pilotoidaan palveluja ja välineitä valmentaa työnantaja ja työyhteisöjä monimuotoiseen rekrytointiin ja työyhteisöön (ikäntyvät, maahanmuuttajat, osatyökykyiset ym.)
Edistetään työnantajien tahtotilaa ja osaamista rekrytoida maahanmuuttajia ja kv-osaajia sekä kehitetään yrityskohtaisia rekrytointitoimenpiteitä maahanmuuttajien rekrytointiin yritysten tarpeista lähtien ja sisältäen tarvittavan tuen ja koulutuksen
Valmennetaan työelämää ulkomaalaiseen työvoimaan: johtaminen, esimiestyö, työyhteisö
Kohdennetaan erityistoimenpiteitä (hanketoimintaa, markkinointia ym.) toimialoille, joilla on kohtaantohaasteita
Kehitetään ja hyödynnetään erilaisia mätsäys-/kohtaantotapoja kohtaannon lisäämiseksi esim. Työmarkkinatori, työnantajien/työntekijöiden ennakkokäsitysten muuttaminen, TYPO-koulutukset
Luodaan ja edelleen kehitetään kohtaamisen paikkoja kansainvälisille osaajille ja työnantajille
Tuetaan yritysten keskinäistä verkostoitumista työvoiman saatavuuden edistämiseksi
Kehitetään eri elinkeinojen ja toimialojen yhteistyötä työllistymismahdollisuuksien luomisessa erityisesti sesonkialoilla (työvoiman sujuva liikkuvuus, sesonkityön yhdistäminen). Selvitetään sesonkitöiden yhdistämisen potentiaalia työntekijän näkökulmasta
Luodaan lappilainen toimintamalli yhteistyöllistämiseen ja "osaajapooleihin"
Kehitetään työnantajien, yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä
Kehitetään yhteistyötä henkilöstöpalveluyritysten kanssa (yhteistyökäytäntöjen kehittäminen)
Kehitetään osaamista työmarkkinoiden muutoksesta ja vahvistetaan osaamista toimeksiantosuhteiden yleistymisestä työn sijaan (osaamisen ostaminen, työpanoksen myyminen)
Tuetaan yrityksiä työn murroksen ja hybridityön tekemisen edellytysten parantamisessa
Vahvistetaan työnantajien valmiuksia työn muotoiluun (liiketoiminnan kehittäminen, henkilöstösuunnittelu, osaamisen hankinta)
Edistetään kevytyrittäjyyttä ja yrittäjyyden eri muotoja
Tuetaan sukupolvenvaihdoksen kautta yrittäjiksi tulevia
Hyödynnetään yksityisten koulutus- ja valmennusyritysten työllisyyspalveluja
Aktivoidaan yrityksiä ja työnantajia anonyymien rekrytoinnin käyttöön
Aluekehittäjät Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> Edistetään tulevaisuuden työn mahdollisuuksia (esim. työttömyysturva)
Kehitetään työllisyystoimijoiden yhteistyötä, tiedonvaihtoa sekä osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvien hankkeiden koordinaatiota ja vaikuttavuutta (esim. mittaristot)
Lisätään osaamista työn muutoksesta, uusista ammasteista ja kuluttajakäyttäytymisen vaikutuksista uusiin ammatteihin
Laaditaan kokonaiskuva osa-aikatyön mahdollisuuksista ja haasteista huomioiden opiskelijat, työvoiman ulkopuolella olevat, työnhakijat jne.
Edesautetaan verkostomaisen työn ja toimeksiantotyön tekemisen mahdollisuuksia
Edesautetaan hybridityön mahdollisuuksia
Edistetään Lapin sisäistä ja alueiden välistä muuttoliikettä ja työvoiman liikkuvuutta
Kehitetään yhteinen digitaalinen alusta, jossa jaetaan tietoa Lapin työpaikoista, asumisesta jne.

Kehitetään alueellista ennakkointityötä ja työvoimatarpeiden ennakkointia
Kehitetään toimialaklusteritoimintaa eri toimialojen kohtaannon näkökulmasta/asiantuntijaryhmänä
Toteutetaan 2022 valmistuvaa Lapin maahanmuuttostrategiaa
Viestitään aktiivisesti kansainvälisten osaajien merkityksestä työnantajille ja kannustetaan työnantaja palkkaamaan kv-osaajia
Laaditaan selvitys työvoiman ulkopuolella olevista lappilaisista ja askelmerkit toimenpiteiden kehittämiseen
Panostetaan oppilaitosten organisaatio-/yritysyhteistyöhön ja edistetään työharjoittelupaikkojen syntyä

OSAAMINEN	HAASTEET Koulutuksessa korostuu tutkintopainotteisuus Osaamisen kehittämisessä on tarvetta nopeisiin ratkaisuihin Jatkuva oppiminen on välttämättömyys muuttuvassa työelämässä Osaamisen kehittäminen on osin polarisoitunutta Työelämän muutos vaatii osaamisen päivittämistä Osaamiseen kehittämiseen tarvitaan erilaisia osaamisen kehittämisen malleja ja muotoja Osalla valmistuvista opiskelijoista on haasteita työelämätaidoissa Erilaisista osaamisen kehittämisen mahdollisuuksista ei tiedetä tarpeeksi ja tietoneuvonta ja ohjauspalveluissa on kehittämisen tarpeita
Kohderyhmä: Työikäinen lappilainen I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> Kannustimia työikäisen väestön jatkuvan oppimisen opintojen suorittamiseen 	
Panostetaan ennakoivasti tarvelähtöiseen koulutukseen, muuntokoulutukseen ja lyhytkoulutukseen	
Kehitetään täydennyskoulutuksia ja osatutkintoja	
Edistetään mikro-oppimista	
Koulutetaan moniala-asiantuntijoita	
Hankitaan ja toteutetaan erityiskoulutusohjelmia, esim. lumirakentaminen, vihreä siirtymä, innovatiiviset hankinnat jne.	
Hankitaan yksittäisiä koulutuspaikkoja työttömien työnhakijoiden työllistymisen tarpeisiin (esim. vartija, ensiapukoulutus, korttikoulutukset)	
Panostetaan rekrytoiviin koulutusohjelmiin	
Vahvistetaan digitaalista osaamista	
Kehitetään uusia, aktiivisia ohjauspalveluja	
Ylläpidetään jatkuvaa oppimista työuran aikana, pidemmällä tähtäimellä ja ennakoivasti, tehdään yhteistyötä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa	
Kehitetään jatkuvan oppimisen tarjontaa tukemaan työssä olevan väestön osaamisen kehittämistä	
Motivoidaan ikääntyneitä (+55) osaamisen kehittämiseen ja sitä kautta työllistymiseen, edistetään opiskeluvaihtoehtoja	
Nuoret, opiskelijat, kv-opiskelijat I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> Aloituspaiikat vastaamaan väestöennustetta ja alueen osajatarvetta Varmistetaan riittävät aloituspaikkamäärät Kehitetään alueella tarjottavia englanninkielisiä opiskelumahdollisuuksia Englanninkieliset tutkintokoulutukset 2. asteelle / englannin- ja ruotsinkielistä koulutusta 2. asteelle 	
Kehitetään koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin, yritykset mukana kiinteässä vuoropuhelussa koko koulutuksen aikana	
Tuetaan työn muutoksen/elinkeinojen muutoksen edellyttämien koulutusten kehittämistä oppilaitoksissa	
Kehitetään ajasta ja paikasta riippumatonta opetusta ja ohjausta	
Haetaan aktiivisesti ratkaisuja opinnot keskeyttäneille tai väliin jättäneille nuorille	
Kiinnitetään opiskelijat ja kv-tutkinto-opiskelijat alueelle opiskeluaikana	
Kehitetään joustavia opintopolkuja tutkintokoulutuksessa	
Lisätään kv-tutkintokoulutusten määrää	
Kehitetään opiskelijavaihtoa	
Kehitetään kansainvälisiä opiskelijavaihtoja	
Rakennetaan toimintamalli siihen, että Lappiin hakeutuu ulkomaalaisia opiskelijoita, joilla on tavoitteena elämä Lapissa	
Panostetaan yrittäjäkasvatukseen	
Ulkomaalaiset: kv-rekrytointi, maahanmuuttajat I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> kielitasovaatimukset, lupamenettelyt ja tutkintojen hyväksiluku 	
Kehitetään maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja tunnustamista	
Kehitetään maahanmuuttajille yksilöllisiä jatkuvan oppimisen polkuja	
Räätälöidään kotoutumiskoulutusta alueen tarpeisiin valtakunnallisen opetussuunnitelman pohjalta	
Kehitetään maahanmuuttajille kohdistettua koulutusta, ml. suomen kielen ja kulttuurin osaaminen	
Rakennetaan englanninkielisiä yrittäjyysopintoja ja yrittäjyyspolkuja maahanmuuttajille	
Koulutetaan eri alojen osaajia suomalaiseen osaamistasoon	
Kehitetään lähtömaakoulutusta	
Tehdään yliajallista yhteistyötä (esim. omakieliset yhteiskuntaorientaatiot) ja ohjataan valtakunnallisiin palveluihin	

Toteutetaan verkossa kotoutumiskoulutuksia huomioiden sesonkityöntekijöiden kiinnittäminen ja ympärivuotinen työllistäminen
Vahvistetaan TKI-toiminnan monimuotoisuutta
Osaajat muualta Suomesta I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Tarjotaan joustavaa osaamisen hankkimista (mahd. opinnot muualta, mutta johtaen työpaikkaan Lapissa)
Järjestetään täydennyskoulutusta ja lisäosaamista osaajille muualta Suomesta (sesonkiajattelu)
Työnantajat, yritykset I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Jalkautetaan ja tuetaan jatkuvan oppimisen periaatetta työpaikoilla
Tuetaan työnantajia työn tekemisen tapojen (työn muotoilu) ja osaamisen uudistamisessa
Kehitetään työpaikkoja oppimisympäristöinä ja työssä oppimista
Nostetaan työssä olevien osaamistasoa ja kannustetaan osaamisen päivittämiseen
Kehitetään jatkuvan oppimisen hakevaa toimintaa työpaikoille
Tiivistetään oppilaitos-kunta-yritys-yhteistyötä työnantajalähtöisen osaamisen kehittämisen varmistamiseksi
Vahvistetaan työnantajien ymmärrystä tutkintotavoitteisen koulutuksen sisältöjen ohjauksesta valtakunnallisilla tutkinnon perusteilla sekä työnantajien halukkuutta muotoilla opintoja mahdollisilta osin oppilaitosten kanssa
Lisätään eri osaamisen kehittämisen palvelujen tunnettuutta (esim. TäsmäKoulutus)
Lisätään eri rekrytointipalvelujen tunnettuutta (esim. RekryKoulutus)
Kehitetään työnantajien osaamista osatyökykyisen rekrytoinnissa ja kohtaamisessa
Aluekehittäjät I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> Vaikutetaan valtakunnallisiin pätevyysien/pääsyaatimusten kielivaatimuksiin niin, että ne vapautuvat esim. tutkinnon suorittamisen kieli, pätevyyskokeiden kieli
Tuotetaan alueellista ennakoitietoa työelämän osaamistarpeista ja ennakoidaan koulutustarpeita
Tunnistetaan ennakoitityössä osaamistason nostoon liittyviä tarpeita ja luodaan niihin koulutuskokonaisuuksia
Kehitetään koulutustarjontaa ja tutkinto-ohjelmia vastaamaan alueen työnantajien tarpeita
Suunnitellaan koulutuspaikkoja koulutuksen järjestäjien ja aluekehittäjien yhteistyönä
Reagoidaan ja vastataan nopeasti elinkeinoelämän tarpeeseen, pilotoidaan suorahankinnalla
Räätälöidään koulutusten sisältöjä tehokkaiksi, innostaviksi ja houkutteleviksi osallistujille
Toteutetaan Lapin jatkuvan oppimisen strategiaa 2021–2025 ja uudistetaan Lapin TNO-strategia
Huolehditään koulutuksen mukana pysymisestä digiloikassa
Edistetään vihreää siirtymää kaikilla toimialoilla
Kehitetään koulutuksen vetovoimatekijöitä
Kehitetään koulutusvientiä
Tehdään yliaalueellista ja valtakunnallista yhteistyötä hankinnoissa
Tehdään arktisen osaamisen tiekartta

VETOVOIMA	HAASTEET Kilpailu osaavasta työvoimasta on kovaa koko maassa ja myös kansainvälisesti Uusien yritysten houkuttelu alueelle on haasteena Työn ja vapaa-ajan yhdistäminen ei ole mahdollista siinä määrin, että Lappi houkuttelisi harrastusmahdollisuuksilla muuttajia Moni työ on sesonkiluonteista Lapin kansallinen markkinointi työvoiman houkuttelun näkökulmasta on vähäistä
Kohderyhmä: Työikäinen lappilainen	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Osallistetaan lappilaiset vetovoiman edistämiseen: paikallisuus, vastaanottavuus, oman työyhteisön työhyvinvoinnin edistäminen	
Nuoret, opiskelijat, kv-opiskelijat	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Profiloidaan Lappia houkuttelevana paikkana opiskella	
Lisätään opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksia Lapissa	
Viestitään valmistuville opiskelijoille työmahdollisuuksista Lapissa	
Lisätään positiivista työnantajaviestintää nuorten kohderyhmälle	
Lisätään positiivista viestintää lappilaisista asettautumispalveluista, asettautumispalvelujen kehittäminen	
Ulkomaalaiset: kv-rekrytointi, maahanmuuttajat	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Vahvistetaan kv-osaajien houkuttelun rakenteita ja toimintamallia	
Kehitetään toimiva lappilainen kansainvälisten rekrytointien malli (rakenteet, kanavat, työkalut)	
Panostetaan kansainvälisen työvoiman houkutteluun esim. kehittämällä digitaalisia palvelualustoja ja hyödyntämällä tekoälyä osaajien houkuttelussa	
Houkutellaan ulkomaalaisia start up -yrityksiä Lappiin (Lappi toimintaympäristönä, käytännön tukitoimet ja työkalut yrityksen tueksi)	
Osaajat muualta Suomesta	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> huolehditaan, että muuttajille on tarjolla houkuttelevia asuntoja tai tontteja 	
Viestitään laajasti Lapin työmahdollisuuksista	
Toteutetaan työvoimapulan mukaisia kohdennettuja kampanjoita (esim. digitaalisesti) ja tapahtumia kotimaassa ja muualla hyödyntäen Lappi-brändiä	
Hyödynnetään monipaikkaistuvan työn erilaisia mahdollisuuksia (esim. etänä Lapista / Lappiin)	
Edistetään monipaikkaista työtä, elämistä ja opiskelua Lapissa	
Mainostetaan loma-asuntoja erityisesti etätöntyöntekijöille matkailusesongin ulkopuolella	
Huomioidaan erilaiset kohderyhmät osaajien houkuttelussa, esim. pohjoissuomalaiset potentiaalisimpana muuttajaryhmänä, vahvistetaan osaajamarkkinointia ja potentiaalisten muuttajien Lappi-kuvaa	
Houkutellaan nuorta työikäistä väestöä asumaan ja perustamaan perheensä Lappiin	
Vahvistetaan markkinointia Lapista asuinpaikkana (infra, peruspalvelut, päiväkodit yms.) ja hyödynnetään kokemuksellisia onnistumistarinoita	
Hyödynnetään koulutuksen mahdollisuuksia (verkkokoulutus) tavoittaa ihmiset kaikkialta	
Huomioidaan koulutushankinnoissa Lapin houkuttelevuus markkinoinnissa	
Työnantajat, yritykset	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Kehitetään lappilaisten työnantajien ja yritysten työnantajakuva ja kirkastetaan yritysviestintää työnantaja- ja työntekijäimagojen näkökulmasta	
Tehdään yrityksille tunnetuksi palveluja, joilla edistetään työnantajakuvan parantamista, yritysten houkuttelevuutta sekä yritysten rekrytointiosaamista	
Kehitetään yritysten yhteistyötä osaajien houkuttelussa ja sesonkityössä (alueellinen ja valtakunnallinen yhteistyö, yhteistyöllistäminen, osaajapoolit)	
Kehitetään työnantajien taitoa hyödyntää Lapin vetovoimatekijöitä (esim. luontoarvot)	
Houkutellaan yrittäjiä ja yrityksiä sijoittumaan Lappiin	
Aluekehittäjät	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Tehdään alueellista yhteistyötä alueen veto- ja pitovoimaisuuden kehittämisessä sekä vahvistetaan osaaja- ja asukasmarkkinointia Lapin brändityössä	
Panostetaan alueen yhteismarkkinointiin, kohdennettuihin kampanjoihin, viestintään ja tapahtumiin	
Tunnistetaan houkuteltavat kohderyhmät osaajatarpeen perusteella ja kohdistetaan houkuttelua työnantajien tarpeiden mukaisesti	

Tehdään yhteistyötä muiden alueiden kanssa osaavan työvoiman houkuttelussa (kausityöntekijät, osaajien liikkuvuus) esim. TE-toimisto, koulutuksen järjestäjät, lappilainen yhteisrekryointi
Toteutetaan systemaattinen kohdemarkkinointi poismuuttaneille vastavalmistuneille työpaikkalupauksen kera
Toteutetaan systemaattinen yhteismarkkinointi oppilaitosten yhteishaku/opiskelijahakukampanjoissa kohdennetusti (esim. Hki-Tre-Turku) konkreettisin työpaikkalupauksin
Kehitetään uutta yrittäjyyttä luova toimintamalli, joka synnyttää uutta elinkeinoa, jatkojalostusta, naistyöpaikkoja, korkeakoulutettujen työpaikkoja jne. tekijöitä, jotka tasapainottavat demografisia tekijöitä Lapissa
Edistetään monipaikkaisen työn ja etätöiden mahdollisuuksia
Profiloidaan Lappia modernina ja monipuolisena työskentelyalueena, jossa mahdollisuus elää sekä kaupungissa että maalla, Lapin luontoarvot
Kehitetään ja ylläpidetään koordinaatiota ja tiedonvaihtoa osaajien houkutteluun ja vetovoimatekijöistä sujuvaa siirtymistä pitovoimatekijöihin
Toteutetaan Lapin brändityön kokonaisvaltaista seuranta ja kehitetään sen perusteella brändiä
Levitetään hyviä kokemuksia ja tarinoita
Vahvistetaan peruspalveluita ja niiden viestintää

PITOVOIMA	HAASTEET Ollakseen kilpailukykyisiä, työnantajien tulisi panostaa enemmän työoloihin, palkkaukseen ja työhyvinvointiin Perheiden tarvitsemia palveluja ei ole Lapissa riittävän kattavasti saatavilla Työt ovat sesonkiluonteisia monilla aloilla, mikä voi heikentää niiden houkuttelevuutta Kv-opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet ovat muita työnhakijoita heikommalla Asettautumispalveluja ei ole riittävän kattavasti käytössä ja niiden sisällöissä on vielä kehittämistarpeita Työmahdollisuudet puolisoille ovat rajallisia
Kohderyhmä: Työikäinen lappilainen I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään aluetta ja lisätään kuntien elinvoimaa 	
Lisätään perhe-elämän ja työn yhteensovittamisen mahdollisuuksia	
Yritetään yhdistää osa-aikaisia kausitöitä kokoaikaisemmaksi ja ympärivuotiseksi (moniosajuuden kehittäminen)	
Järjestetään alueella monipuolista täydennyskoulutusta osaamisen ylläpitämiseksi ja laajentamiseksi	
Nuoret, opiskelijat, kv-opiskelijat I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> Koulutuspalvelun (KOPA) mallin edelleen kehittäminen palvelemaan pienten paikkakuntien osaamisvajetta/työntekijäpulaa 	
Lisätään harjoittelumahdollisuuksia Lapissa	
Kiinnitetään opiskelijoita Lappiin jo opintojen aikana mm. harjoittelujen ja harrastusten kautta	
Panostetaan kv-harjoittelijoiden kiinnittämiseen Lapin työmarkkinoille	
Tarjotaan työnantajille käytännön tukea (kv-) harjoittelijan perehdyttämiseen	
Pidetään verkko-opiskelun lisäksi yllä lähiopiskelua opiskelijoiden kiinnittämiseksi Lappiin	
Tuetaan opiskelijoiden muuta integroitumista jo opiskeluaikana (kulttuuri, yhteisöt jne.)	
Ulkomaalaiset: kv-rekrytointi, maahanmuuttajat I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
Kehitetään asiakaslähtöisiä kotoutumispalveluja ja kootaan asiakaslähtöiseksi palveluekosysteemiksi erillisiä siiloutuneita palveluita	
Kehitetään asettautumispalveluja pilotointien pohjalta ja international house -tyyppisiä toimipisteitä ja ammattitaitoista henkilökuntaa	
Panostetaan kv-työntekijöiden kiinnittämiseen Lapin työmarkkinoille	
Hyödynnetään työpaikkasuomi-koulutusta ammattisanaston ja työhön kiinnittymisen tueksi	
Tuetaan puolison työllistymistä/opiskelua toisen puolison työllistyessä alueelle integroitumisen vahvistamiseksi	
Kehitetään yhteisöllisyyttä puolison ja perheen tukemiseksi	
Osaajat muualta Suomesta I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
<ul style="list-style-type: none"> Nuorten kouluttajille mahdollisesti tulossa oleva korotetumpi koulutuskorvaus 	
Sitoutetaan kausityöntekijöitä ja pendelöijä Lappiin	
Kehitetään keinoja kiinnittää etätyöläiset Lappiin pysyviksi asukkaiksi	
Tuetaan puolison työllistymistä / opiskelua toisen puolison työllistyessä alueelle integroitumisen vahvistamiseksi	
Kehitetään peruspalvelujen saatavuutta yhden luukun periaatteella (päiväkodit, koulut ym.)	
Työnantajat, yritykset I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
Kehitetään lappilaisten yritysten pitovoimaa, esim. joustavuus, perheystävällisyys, työhyvinvointi	
Parannetaan yritysten työnantajakuvaa, tuodaan esiin positiivista työnantajakuvaa	
Panostetaan työpaikkojen työhyvinvoinnin kehittämiseen	
Kehitetään johtamis-, esimies- ja alaistaitoja työpaikoilla systemaattisesti	
Sitoutetaan työpaikkoja työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ja oppisopimustyönantajaksi	
Kannustetaan työpaikkojen monikielisyyttä mm. työturvaohjeiden kääntäminen usealle kielelle	
Lisätään yritysten keskinäistä yhteistyötä pitovoiman lisäämiseksi sekä kokoaikaisesta ja ympärivuotisesta toimeentulosta huolehtimiseksi	
Aluekehittäjät I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet	
Panostetaan sosiaalisesti kestävä talouden edistämiseen: väestön hyvinvointi, arjen turva, osallistavat työmarkkinat	
Osallistetaan yhteiskuntaa enemmän mukaan asettautumispalveluihin, kielikoulutuksiin ja työyhteisövalmennukseen	

INFRA	HAASTEET Hyvätasoisia asuntoja ei ole riittävästi saatavilla työntekijöille Huonot julkiset liikenneyhteydet vaikeuttavat työssäkäyntiä Nopeissa ja kattavissa tietoliikenneyhteyksissä on puutteita
Kohderyhmä: Työkäinen lappilainen	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Nuoret, opiskelijat, kv-opiskelijat	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Ulkomaalaiset: kv-rekrytointi, maahanmuuttajat	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Osajat muualta Suomesta	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Nivotaan asuminen osaksi palvelupaketteja, joilla houkutellaan Lappiin töihin	
Työnantajat, yritykset	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
Edistetään innovatiivisia asumisen ratkaisuja yhdessä rakennuttajien, sijoittajien ja työnantajien kanssa	
Aluekehittäjät	I Edunvalvonta-asiat (harmaalla) ja toimenpiteet
<ul style="list-style-type: none"> • Haetaan aktiivisesti konkreettisia ratkaisuja asuntoaasteeseen (ARA, sijoittajat) • Haetaan ratkaisuja päätöksenteon esteisiin, kuten mm. kunnan asuntojen tarjoamiseksi muuttajille • Toimivat nettiyhteydet joka paikkaan 	
Huolehditaan nopeista ja kattavista tietoliikenneyhteyksistä työn murroksen hyödyntämiseksi	
Toteutetaan laaja asuntoselvitys: Lapin nykyinen asuntokanta ja tulevaisuuden tarpeet peilattuna työvoimatarpeeseen	
Nostetaan asumisen tasoa	
Edistetään monipaikkaisen ja etätöiden mahdollisuuksia ja luodaan yhteistyöskentelytiloja ja kohtaamispaikkoja	
Huolehditaan kattavista palveluista ympäri Lappia	
Kehitetään maaseudun asumis- ja investointiratkaisuja	
Kehitetään julkista liikennettä taajama-alueiden ulkopuolella	